

Dosarul nr. 2ra-1356/22

2-21086988-01-2ra-26092022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, Judecător – R. Pascari

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, Judecători – L. Pruteanu, I. Țurcan, I. Cotruță

Î N C H E I E R E

16 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, Judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Andrițchi Victor,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Andrițchi Victor către
Ministerul Justiției al RM cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în
termen rezonabil a cauzei penale și repararea prejudiciului moral,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 mai 2022, prin care a fost
menținută hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 14 septembrie 2021,

c o n s t a t ă :

La 08 iunie 2021, Andrițchi Victor a depus cerere de chemare în judecată către
Ministerul Justiției al RM cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în
termen rezonabil a cauzei penale și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 11 septembrie 2014, automobilul condus de
către Celan Sergiu a lovit-o pe xxxxx, Xxxxx, în vârstă de xxxxx, care în rezultat a
decedat.

În legătură cu acest fapt, la 15 septembrie 2014, în privința lui Celan Sergiu, a fost
pornită o cauză penală, însă prin ordonanța Procuraturii Orhei din 15 octombrie 2014,
cauza penală a fost încetată pe motivul lipsei elementelor infracțiunii.

Prin ordonanța procurorului ierarhic superior din 06 februarie 2015, a fost anulată
ordonanța Procuraturii Orhei din 15 octombrie 2014.

Ulterior, prin ordonanța Procuraturii Orhei din 29 mai 2015, Celan Sergiu a fost
scos de sub urmărire penală, pe motivul lipsei în acțiunile acestuia a elementelor
constitutive ale componenței de infracțiune, iar cauza penală a fost clasată.

Nefiind de acord cu soluția dată, reclamantul a depus o plângere, însă prin
ordonanța procurorului superior din 22 iulie 2015, plângerea i-a fost respinsă.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei din 21 octombrie 2015, a fost admisă plângerea
lui Andrițchi Victor, declarate nule ordonanța Procuraturii Orhei din 29 mai 2015 și
ordonanța procurorului superior din 22 iulie 2015, cu reluarea urmăririi penale și
obligarea procurorului de a lichida încălcările admise.

Prin ordonanța Procuraturii Orhei din 12 octombrie 2016, urmărirea penală, pe
cauza penală de învinuire a lui Celan Sergiu, a fost încetată în legătură cu intervenirea
actului amnistiei, iar cauza penală a fost clasată.

Prin ordonanța procurorului-șef al Procuraturii r-lui Orhei – Bodorin Sergiu, din 16 noiembrie 2016, a fost respinsă plângerea lui Andrițchi Victor împotriva ordonanței Procuraturii Orhei din 12 octombrie 2016.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei din 05 iulie 2017, a fost respinsă plângerea petiționarului Andrițchi Victor și menținută ordonanța Procuraturii Orhei din 12 octombrie 2016.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2017, s-a admis recursul declarat de Andrițchi Victor, s-a casat încheierea Judecătoriei Orhei din 05 iulie 2017, s-au anulat ordonanțele Procuraturii Orhei din 12 octombrie 2016 și ale procurorului-șef al Procuraturii r-lui Orhei – Bodorin Sergiu, din 16 noiembrie 2016, cu dispunerea reluării urmăririi penale și remiterea cauzei în adresa Procuraturii Orhei pentru lichidarea neajunsurilor.

Prin ordonanța Procuraturii Orhei din 12 aprilie 2018, a fost încetată urmărirea penală în privința lui Celan Sergiu din motivul intervenirii amnistiei și clasată cauza penală.

Prin ordonanța procurorului-șef al Procuraturii Orhei – Bodorin Serghei, din 04 iunie 2018, a fost respinsă plângerea depusă de Andrițchi Victor împotriva ordonanței Procuraturii Orhei din 12 aprilie 2018.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul central, din 03 decembrie 2018, a fost respinsă plângerea depusă de Andrițchi Victor împotriva ordonanței Procuraturii Orhei din 12 aprilie 2018.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 06 februarie 2019, a fost admis recursul petiționarului Andrițchi Victor, casată încheierea Judecătoriei Orhei, sediul central, din 03 decembrie 2018 și emisă o nouă hotărâre prin care, s-a admis plângerea depusă de Andrițchi Victor, s-au anulat ordonanțele Procuraturii Orhei din 12 aprilie 2018 și ale procurorului-șef al Procuraturii Orhei – Bodorin Serghei, din 04 iunie 2018, cu remiterea cauzei penale către procuror pentru organizarea efectuării controlului suplimentar și înlăturarea încălcărilor depistate.

În aceeași ordine de idei, reclamantul a remarcat că a depus mai multe cereri de urgentare (accelerare) a urmăririi penale, însă de fiecare dată, acestea erau respinse.

Mai mult ca atât, pe parcursul urmăririi penale a depus mai multe cereri și demersuri la Procuratura Orhei și la Procuratura Generală, invocând durata nerezonabilă a urmăririi penale și atitudinea neobiectivă a Procuraturii Orhei.

Astfel, după mai multe adresări, Procuratura Generală a dispus transmiterea cauzei pentru efectuarea urmăririi penale în Procuratura Telenești, iar după primirea în procedură, Procuratura Telenești a finalizat urmărirea penală în termeni restrânși și a expediat cauza penală în instanța de judecată.

Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul central, din 09 decembrie 2019, Celan Sergiu a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) din Codul penal, și cu aplicarea art. 364¹ din Codul de procedură penală, i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu aplicarea pedepsei complementare sub formă de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani.

Conform prevederilor art. 90 din Codul penal, executarea pedepsei stabilite lui Celan Sergiu a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 1 an.

Totodată a fost admisă în principiu acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate - Andrițchi Victor împotriva lui Celan Sergiu cu privire la încasarea

prejudiciului material și repararea prejudiciului moral, iar asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite, urmând să se expună instanța în ordine civilă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2020, s-a admis apelul declarat de succesorul părții vătămate - Andrițchi Victor, s-a casat sentința Judecătoriei Orhei, sediul central, din 09 decembrie 2019 și s-a emis o nouă sentință prin care: - Celan Sergiu a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) din Codul penal, cu aplicarea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis; - s-a încasat din contul lui Celan Sergiu în beneficiul succesorului părții vătămate - Andrițchi Victor, prejudiciul moral în sumă de 100 000 lei.

În rest, sentința contestată a fost menținută fără modificări.

Ulterior, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 16 martie 2021 s-a respins ca inadmisibil recursul ordinar declarat de succesorul părții vătămate - Andrițchi Victor.

S-au admis recursurile ordinare declarate de inculpatul Celan Sergiu și avocații acestuia, Buguța Elena și Vasilica Ruslan.

S-a casat parțial decizia Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2020, în latura penală, în partea stabilirii pedepsei, cu menținerea în această parte a sentinței Judecătoriei Orhei, sediul central, din 09 decembrie 2019.

Astfel, făcând trimitere la prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 cu privire la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, reclamantul a menționat că de la începerea urmăririi penale până la devenirea definitivă a sentinței de condamnare au trecut 6 ani și 7 luni, termen care nu poate fi considerat ca fiind unul rezonabil, ceea ce-i acordă dreptul de a depune prezenta acțiune.

De asemenea, reclamantul a remarcat că motivul principal din care a fost admisă tergiversarea urmăririi penale și, respectiv, a examinării cauzei penale, este atitudinea iresponsabilă a organului de urmărire penală.

În context reclamantul a relatat despre netemeinicia întârzierii efectuării experimentului din urmărirea penală, care a fost indicat de către judecătorul de instrucție în încheierea din 21 octombrie 2015 și despre complexitatea redusă a cauzei penale, de altfel, infracțiunea săvârșită de Celan Sergiu avea o importanță foarte mare pentru reclamant.

În concluzie, Andrițchi Victor a menționat că durata excesivă a urmăririi penale, raportată la faptul că obiect al cauzei penale era decesul xxxxx în urma accidentului rutier, i-a generat suferințe psihice estimate la suma de 50 000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 14 septembrie 2021, cererea de chemare în judecată depusă de Andrițchi Victor către Ministerul Justiției al RM cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale și repararea prejudiciului moral, a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 30 septembrie 2021, Andrițchi Victor, prin intermediul avocatului Șteliman Serghei, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 14 septembrie 2021, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 mai 2022, s-a respins apelul declarat de Andrițchi Victor, prin intermediul avocatului Șteliman Serghei și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 14 septembrie 2021, în cauza civilă

la cererea de chemare în judecată depusă de Andrițchi Victor către Ministerul Justiției al RM cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale și repararea prejudiciului moral.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a menționat că soluția primei instanțe este justă și legală, aceasta având la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită, conform cerințelor art. 130 din Codul de procedură civilă.

În context, instanța de apel a menționat că termenul rezonabil este doar una din componentele ce țin de dreptul părților la un proces echitabil, care de altfel nu poate prevala asupra altor componente sau asupra dreptului la un proces echitabil. Prin urmare, respectarea din partea organului de urmărire penală și instanțelor de judecată a procedurii de soluționare a cauzei prin prisma complexității evenimentelor redată în plângere și respectiv constatării stării de fapt și de drept, nu poate fi privită drept tergiversare a examinării cauzei.

Suplimentar, remarcând faptul că durata procedurilor penale poate fi apreciată începând cu momentul înaintării acțiunii civile, și doar luându-se în considerație criteriile aplicabile procedurilor civile, Curtea de Apel Chișinău a menționat că Andrițchi Victor fost recunoscut în calitate de parte civilă în cadrul procesului penal, abia la 27 noiembrie 2017.

Respectiv, instanța de apel a concluzionat că potrivit jurisprudenței CEDO, constatarea nerezonabilității termenului de examinare a acțiunii civile în cadrul unei cauze penale poate fi efectuată începând cu momentul înaintării acțiunii civile și doar luându-se în considerație criteriile aplicabile procedurilor civile.

La 09 septembrie 2022, a fost înregistrat recursul declarat de Andrițchi Victor, prin care s-a solicitat casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 mai 2022 și a hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru, din 14 septembrie 2021, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată.

În motivarea recursului, reiterând circumstanțele de fapt și normele de drept indicate în cererea de chemare în judecată și în cererea de apel, s-a invocat că instanța de apel a aplicat eronat normele legale relevante speței în cauză și nu a ținut cont de aspectele importante pentru soluționarea pricinii.

Astfel, recurentul a menționat că instanța de apel nu a ținut cont de Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 cu privire la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, care prevede dreptul oricărei persoane de a depune cerere privind constatarea unei atare încălcări.

De asemenea, recurentul a menționat că prima instanță și instanța de apel au admis în privința lui o jurisprudență selectivă, comparativ cu alte cauze similare, și erori care au dus la încălcarea dreptului la un proces echitabil.

În altă ordine de idei, recurentul a menționat că se constată o încălcare a duratei termenului rezonabil, chiar și calculând durata termenului rezonabil de la data căpătării a statutului de parte civilă în cadrul procesului penal, inclusiv și culpa organului de urmărire penală.

Astfel, prin ordonanța din 12 aprilie 2018 (menținută prin ordonanța din 04 iunie 2018 și încheierea din 03 decembrie 2018), a fost încetată urmărirea penală în legătură cu intervenirea amnistiei, necătând la faptul că prejudiciul cauzat prin infracțiune nu era reparat, iar abia prin decizia Curții de Apel Chișinău din 04 februarie 2019, acest

act a fost anulat.

Suplimentar, recurentul a menționat că examinarea cauzei penale a durat de la 15 septembrie 2014 până la 16 martie 2021 (6 ani 6 luni), din care 3 ani și 4 luni, el avea statut de parte civilă, or, la caz se atestă o culpă vădită a organului de urmărire penală în tergiversarea examinării cauzei, care s-a limitat la emiterea ordonanțelor de scoatere a persoanei de sub urmărire penală, anularea cărora a necesitat timp considerabil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Conform materialelor cauzei, copia deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 mai 2022, a fost expediată părților în proces la 07 iulie 2022, însă nu sunt date cu privire la recepționarea actului judecătoresc de către Andrițchi Victor.

Astfel, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului consideră că cererea de recurs depusă de Andrițchi Victor la 09 septembrie 2022, este în termen.

Analizând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele pricinii și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Andrițchi Victor, este neîntemeiat și urmează a fi declarat inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art.432 alin.(1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Conform art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Potrivit art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță însă, criticile invocate de recurent, nu pot duce la admisibilitatea recursului, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

În context este de menționat faptul că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are

caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurentului, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestuia cu soluția dată de instanța de apel și prima instanță, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestuia ca fiind admisibil.

În altă ordine de idei, prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs depusă de Andrițchi Victor.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta declararea recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Andrițchi Victor.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh